

KANSAINVÄLINEN RAPORTTI

KIELTENOPETUKSEN EUROOPPALAISEN LAATULEIMAN TOTEUTUKSESTA

This project has been funded with support from the European Commission.
This material reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Raportti pohjautuu seuraavien kirjoittajien työpanokseen:

Raya Stanachkova, KU TU Ltd., Bulgaria
Kati Valtonen, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia, Suomi
Alan Bruce, Universal Learning System, Irlanti
Elisabetta Delle Donne and Antonio Giordano, Pixel, Italia
Audrone Auskeliene and Olga Medvedeva, Public Service Language Centre, Liettua
Anca Colibaba and Monica Vlad, EuroEd Foundation, Romania
Laura-Mihaela Muresan and Liliana Dellevoet, Prosper-Ase Language Centre Association, Romania
Gemma Delicado and Mercedes Rico Garcia, Universidad de Extremadura, Espanja
Anna Lagnevik and Lieselotte Wengberg, Fagelskolan, Ruotsi
Richard Rossner, EAQUALS, Evaluation and Accreditation of Quality in Language Services, Iso-Britannia

TOIMITTAJA

Elisabetta Delle Donne
Pixel, Italia
eli@pixel-online.net

Raportti on osa NELLIP-verkostoprojektia, joka on Euroopan komission rahoittama ja osa elinikäisen oppimisen ohjelmaa – KA2 Kielet (Projektin nro: 519129-LLP-2011-KA2-KA2NW).

7. tammikuuta 2013

KANSAINVÄLINEN RAPORTTI KIELTEN OPETUKSEN EUROOPPALAISEN LAATULEIMAN TOTEUTUKSESTA

SISÄLLYS

1.	Esipuhe	S. 4
2.	Johdanto	S. 6
3.	Kieltenopetuksen eurooppalainen laatuleima	S. 6
4.	Laatuleimasta osallistujamaissa vastaavat kansalliset viranomaiset	S. 9
5.	Laatuleima-kampanjat	S. 10
6.	Yleiskatsaus laatuleima-palkinnoista	S. 15
7.	NELLIP-työryhmän suorittama arviointi	S. 18
8.	NELLIP-työryhmän arvio kieltenopetuksen laatuleiman vaikutuksista ja hyödyntämisestä	S. 22
9.	Suosituksset	S. 23
10.	Loppupäätelmät	S. 25
11.	Kiitokset	S. 26

1. Esipuhe

Vuonna 1998 Euroopan komissio käynnisti "eurooppalainen laatuleima" -pilottiprojektin vuoden 1995 *White Paper on Teaching and Learning* -julkaisun suositusten mukaisesti (Tavoite 4: Innovatiivisia keinoja kielten oppimiseen). Kieltenopetuksen eurooppalainen laatuleima on tämän projektin tulos. Aluksi tavoitteena oli tunnistaa ja levittää tietoa innovatiivisista kielten opetuksen ja oppimisen projekteista Euroopassa. Projekti oli lupaava heti alussa: ensimmäisenä vuonna lähes 150 projektia sai laatuleiman niin sanotuissa "pioneerimaissa". Olikin täysin tarkoituksenmukaista, että vuonna 2001 päätettiin luoda Euroopan laajuinen hanke.

Komission vuonna 2003 hyväksymän kielten oppimisen ja kielellisen monimuotoisuuden toimintasuunnitelman mukaan laatuleiman hankkeita laajennettaisiin "jakamalla jokaisessa maassa tai alueella vuosittainen palkinto sekä edistyneimmälle vieraiden kielten oppijalle, että parhaalle kielten opettajalle". Toimintojen (jotka käynnistettiin noin kolmasosassa osallistujamaita) tavoitteena oli tunnistaa ja tuoda julki kielten oppimiseen tai opettamiseen liittyviä menestystarinoita. Palkintojen luonne on osallistujamaiden vapaasti päätettävissä, esimerkiksi myönnetäänkö ne ansioituneille kielten opetuksen lähettäjille vai tunnustuksena panostuksesta kieliin ja kielten oppimiseen.

Vuosien kuluessa kieltenopetuksen eurooppalaisen laatuleiman tavoitteista on tullut yhä kunnianhimoisempia: laatuleima käsittää nyt kaikki opetuksen tasot ja tähtää innovatiivisten hankkeiden korostamiseen ja palkitsemiseen kieltenopetuksen ja -oppimisen alalla missä opiskeluvaiheessa tahansa. Laatuleima toimii myös kannustimena alan hankkeiden tulosten hyödyntämiseen ja levittämiseen sekä edistää yleistä kiinnostusta kielitaidon parantamiseen. Kieltenopetuksen laatuleiman yhä kunnianhimoisemmat tavoitteet ovatkin täysin yhdenmukaisia monikielisyyskasvun merkityksen kanssa.

Monikielisyys on tunnustettu jo Eurooppa-neuvoston vuoden 2002 päätelmissä. Barcelonassa pidetyssä kokouksessa julkaistiin kunnianhimoisen tavoite "Äidinkieli + 2": kaikilla kansalaisilla tulisi olla mahdollisuus hankkia kahden vieraan kielen taito oman äidinkielen lisäksi. Kieltenopetuksen eurooppalainen laatuleima on antanut oman valtavan panostuksensa monikielisyyskasvuun; vuodesta 2002 lähtien noin 1900 projektia ja yksityishenkilöä on palkittu hankkeeseen kuuluvissa maissa. Näitä maita on nyt 33: 27 EU-maata (joista Belgiasta on mukana kolme kieliyhteisöä: hollannin-, ranskan- ja saksankieliset), Kroatia (liittyy Euroopan unioniin 1. heinäkuuta 2013) + Islanti, Liechtenstein, Norja, Sveitsi ja Turkki.

Lisätietoa näistä projekteista löytyy laatuleiman tietokannasta, joka on vuoden 2013 tammikuusta lähtien ollut saatavilla kaikilla 23 EU-kielillä. Saatavilla ovat myös ajantasaiset tilastot vuoden ja maan perusteella, projektit ja yksityishenkilöt sekä "päivän laatuleima" jokaisella EU-kielisivulla. Uusi monikielinen tietokanta on kaksivuotisen yhteistyön tulos IT-yksikön kanssa ja korostaa yhä enemmän laatuleiman tärkeyttä ja tarvetta sen näkyvyyden parantamiseksi.

Kieltenopetuksen eurooppalaisen laatuleiman menestyksen takana on merkittävä määrä työtä ja sille omistautumista ja sitoutumista. Vaikka toteutus tapahtuu kansallisella tasolla, projektien eurooppalaista ulottuvuutta on edistetty. Olikin täysin luontevaa, että vuonna 2012, 10 vuotta Barcelonan päätelmän jälkeen, eurooppalaista ulottuvuutta korostamaan luotiin "eurooppalainen laatuleimojen leima" -palkinto. Eurooppalaisella tasolla organisoidussa kilpailussa jokainen maa ehdotti viimeisen vuosikymmenen voittajien joukosta yhtä projektia, joka parhaiten edusti laadukkuutta ja parhaita käytäntöjä. Palkinto merkitsi myös EU-tason huomiota kaikille ehdokkaille tunnustamalla kansallisella tasolla tehdyn työn monikielisyyskasvun edistämiseksi.

Laatuleiman eurooppalainen palkintoseremonia pidettiin Monikielisyys Euroopassa -konferenssin yhteydessä. Tämä korkeatasoinen, koulutus-, kulttuuri-, monikielisyys- ja nuorisosaasioista vastaavan EU-

komissaarin järjestämä tapahtuma pidettiin Euroopan kielten päivän aikana (26.–28. syyskuuta 2012) Kyproksen puheenjohtajuuskaudella Limassolissa. Palkinto edisti myös laatuleima-hankkeen arvostusta ja näkyvyyttä.

7-vuotinen elinikäisen oppimisen ohjelma päättyy vuonna 2013. Seuraava 7-vuotinen ohjelma, joka vie meidät vuoteen 2020 asti, sisältää avainsanoja kuten ”innovatiivinen”, ”siirrettävä”, ”luova” ja ”omaperäinen” – kriteerejä, jotka ovat määrittäneet myös laatuleima-hanketta alusta alkaen. Tämä todistaa jälleen, kuinka edistysmielinen ja kauaskatseinen hanke on aina ollut. Olemme äärettömän ylpeitä kieltenopetuksen eurooppalaisesta laatuleimasta ja toivomme sille monia menestyksekkäitä vuosia!

Manola Peschieri
Policy Officer ja kieltenopetuksen laatuleiman koordinaattori
Euroopan komissio, koulutuksen ja kulttuurin pääosasto

2. Johdanto

Tämän raportin tavoitteena on analysoida kieltenopetuksen eurooppalaisen laatuleiman toteutusta, saavutuksia ja kehityssuuntia 18 hankkeessa mukana olleessa Euroopan maassa.

Raportti perustuu NELLIP-verkoston yhteistyökumppaneiden tuottamiin kansallisiin raportteihin seuraavissa maissa: Belgia, Bulgaria, Espanja, Islanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Irlanti, Liettua, Portugali, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Suomi, Tanska, Tsekin tasavalta ja Viro.

Sekä kansallisten raporttien että kansainvälisen raportin tuottamisessa käytettiin kahta eri lähestymistapaa.

Aluksi sovellettiin ylhäältä alas -lähestymistapaa. Sen pohjana oli laatuleimasta vastaavat, yllä mainittujen osallistujamaiden kansalliset viranomaistahot. Ylhäältä alas -lähestymistavan tavoitteena oli tunnistaa eurooppalaisen laatuleiman toteutuksen vaiheet. Lähestymistapaa käytettiin raportin ensimmäisessä osassa, johon sisältyy kieltenopetuksen laatuleimasta vastaavien tahojen identifiointi 18 osallistujamaassa ja näiden vastuutehtävien kuvaus, laatuleima-kampanjoiden järjestäminen, painopisteet ja valintakriteerit, tilastot voittajaprojekteista sekä joidenkin voittajaprojektien arviointi ja seuranta.

Seuraavaksi sovellettiin alhaalta ylös -lähestymistapaa. Sen pohjana oli laatuleiman saaneet tahot. Alhaalta ylös -lähestymistavan tavoitteena oli seurata joitakin eurooppalaisen laatuleiman saaneita projekteja. Lähestymistapaa käytettiin raportin toisessa osassa, johon sisältyy laatuleiman vaikutus palkittuihin projekteihin, projektikoordinaattoreiden tiedon levitykseen ja sen hyödyntämiseen tähtäävät toimet sekä koordinaattoreiden suositukset laatuleima-hankkeen parantamiseksi.

3. Kieltenopetuksen eurooppalainen laatuleima

Kieltenopetuksen eurooppalaisen laatuleiman on tarkoitus korostaa ja palkita innovatiivisia hankkeita kieltenopetuksen ja -oppimisen alalla Euroopan alueella levitettävänä parhaina käytäntöinä. Leima on tarkoitettu kaikille koulutustasojille ja tähtää innovaation edistämiseen kieltenopetuksessa. Innovatiivisia projekteja tukemalla laatuleiman on tarkoitus nostaa kielten opetuksen standardeja koko Euroopassa.

Kieltenopetuksen laatuleimaa koordinoi Euroopan komissio, mutta jäsenmaat hallinnoivat prosessia kansallisten viranomaistahojen kautta.

Voittajat valitaan Euroopan tasolla päätettyjen kriteerien perusteella. Vuosittain asetetaan myös painopisteet eurooppalaisella ja kansallisella tasolla.

Laatuleimapalkinnon saamisen eurooppalaiset kriteerit ovat seuraavat:

- Hanke on **monipuolinen**. Kaikki osatekijät – opiskelijat, opettajat, menetelmät ja oppimateriaali – vaikuttavat siihen, että kieltä oppivien tarpeet tiedostetaan ja otetaan huomioon.
- Hanke tuottaa **lisäarvoa** kansallisella tasolla, eli se parantaa kieltenopetusta ja -oppimista määrällisesti tai laadullisesti. Määrällinen paraneminen voi tarkoittaa sitä, että opetetaan useampia kieliä ja myös harvinaisempia kieliä. Laadullinen paraneminen voi tarkoittaa esimerkiksi aiempaa parempien menetelmien käyttöä.
- Hanke **motivoi** opiskelijoita ja opettajia kehittämään kielitaitoaan.
- Hanke on **omaperäinen** ja **luova**. Siinä käytetään uutta lähestymistapaa, joka on kyseiselle kohderyhmälle sopiva.

- Hankkeella on **eurooppalainen ulottuvuus**. Hankkeessa otetaan huomioon Euroopan laaja kielellinen kirjo ja hyödynnetään sitä esimerkiksi kansainvälisen yhteistyön kautta. Hanke parantaa kulttuurien välistä yhteisymmärrystä kieltenoppimisen kautta.
- Hanke on **sovellettavissa** laajemminkin. Se voi antaa virikkeitä uusiin kielihankkeisiin muissa maissa.

Suomenkielinen lähde: Euroopan komissio (http://ec.europa.eu/languages/european-language-label/index_fi.htm)

Eurooppalaiset painopisteet kaudella 2012-2013 ovat:

- kieltenoppiminen ja uudet teknologiat
- monikielinen luokkahuone.

Osallistujamaat voivat myös asettaa kansallisia painotuksia, mutta niiden täytyy olla yhdenmukaisia eurooppalaisten painopisteiden kanssa. Kaikki maat eivät aseta kansallisia painopisteitä. Kansallisten viranomaistahojen asettamat kansalliset painotukset (linjassa yllä mainittujen eurooppalaisten, kauden 2012–2013 painopisteiden kanssa) ovat:

- **Itävalta**
Kansalliset painopisteet asetetaan vuosittain.
Kuitenkaan vuonna 2012 kansallinen viranomaistaho ei järjestänyt laatuleima-kampanjaa ja suoritti sen sijaan tarkemman arvioinnin aiempien vuosien voittajista.
- **Belgia**
Vallonian alueen viranomaistaho soveltaa ainoastaan Euroopan komission asettamia painopisteitä. Flanderin alueen viranomaistahon asettamat painopisteet kaudelle 2012 ovat heikommassa asemassa olevat, kielellinen tietoisuus, viestintä ja kulttuurienväliset taidot.
- **Bulgaria**
Sovelletaan ainoastaan Euroopan komission asettamia painopisteitä.
- **Tsekin tasavalta**
2012 kansalliset painotukset olivat monikieliset luokkahuoneet, kieltenoppiminen ammatillisessa koulutuksessa, heikommassa asemassa olevien kieltenoppiminen.
- **Tanska**
Sovelletaan ainoastaan Euroopan komission asettamia painopisteitä.
- **Viro**
Vuosina 2002–2012 kansalliset painotukset olivat samat kuin eurooppalaiset. Vasta vuonna 2005 lisättiin kansallinen painopiste: kulttuuri kielen kautta.
- **Suomi**
Vuoden 2012 kansalliset painopisteet ovat kieliohjelman parantaminen ja monipuolistaminen.
- **Ranska**
Kansalliset painopisteet ovat innovointi, erityistarpeisiin liittyvä johdonmukaisuus sekä sovellettavuus.

- Saksa¹
Vuoden 2012 kansallinen painopiste on digitaalinen media kieltenoppimisessa.
- Islanti
Sovelletaan ainoastaan Euroopan komission asettamia painopisteitä.
- Irlanti
Vuoden 2012 kansallinen painopiste on työllistymisen ja kilpailukyvyyn kielet.
- Italia
Vuoden 2012 kansalliset painopisteet ovat työllistymistä tukevan kielitaidon edistäminen, vieraskielisen opetuksen (CLIL) edistäminen, liikkuvuuden edistäminen (mukaan lukien virtuaalinen liikkuvuus) sekä sukupolvien välinen vuoropuhelu kieltenoppimisessa.
- Liettua
Sovelletaan ainoastaan Euroopan komission asettamia painopisteitä.
- Portugali
Vuoden 2012 painopisteet ovat varhaisen kieltenopetuksen edistäminen toisen asteen koulutukseen asti, ammatillinen koulutus monikulttuurisuuden näkökulmasta sekä suuren yleisön kieltenoppiminen iäkkäiden oppimista painottaen.
- Romania
Vuoden 2012 kansalliset painopisteet ovat sosiaalinen yhteenkuuluvuus ja kannustava osallistuminen kieliprojekteihin sosioekonomisesti uhattujen kohderyhmien näkökulmasta.
- Espanja
Sovelletaan ainoastaan Euroopan komission asettamia painopisteitä.
- Ruotsi
Kansallisia painopisteitä ei aseteta, mutta Ruotsin viranomaistaho määrittää painotusalueet vuosittain. Vuonna 2012 nämä ovat eurooppalainen ulottuvuus, oppilaiden motivaatio, laadun parantaminen, innovointi ja muiden inspiroiminen.
- Iso-Britannia
Sovelletaan ainoastaan Euroopan komission asettamia painopisteitä.

1

Saksassa vastuu laatuleima-kampanjasta kiertää vuosittain kolmen eri tahon välillä. PAD - Sekretariat der Ständigen Konferenz der Kultusminister Pädagogischer Austauschdienst - oli vastuussa vuonna 2011; BIBB - Bildung für Europa Nationale Agentur beim Bundesinstitut für Berufsbildung - järjesti kampanjan 2012 ja DAAD - Deutscher Akademischer Austauschdienst – on vastuussa vuonna 2013.

4. Laatuleimasta osallistujamaissa vastaavat kansalliset viranomaiset

Euroopan komissio rahoittaa kansallisia laatuleima-kampanjoita yhdessä kansallisten viranomaisten kanssa toiminnallisten sopimusten kautta elinikäisen oppimisen ohjelmassa.

Alla oleva taulukko esittelee kansalliset laatuleimasta vastuussa olevat viranomaistahot. Listattuna ovat ainoastaan ne tahot, joilla on oma verkkosivusto eurooppalaiselle laatuleimalle.

Maa	Kansallinen viranomaistaho	Linkki laatuleima-sivustolle	Sivuston kieli/kieliet
Itävalta	Europäisches Spracheninnovationssiegel (ESIS)	http://www.oesz.at/sub_main.php?page=bereich.php?bereich=2-tree=6	DE
Belgia	Agence Francophone pour l'éducation et la formation tout au long de la vie	http://www.aef-europe.be/index.php?Rub=af&page=405	FR
	Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking	http://www.epos-vlaanderen.be/?CategoryID=582	NL
	Agentur für europäische Bildungsprogramme VoG	http://www.dglive.be/agentur/de/skstopdefault.aspx/tabid-1529/2585_read-38011/	DE
Bulgaria	Human Resource Development Centre (HRDC)	http://hrdc.bg/eulabel	BG / EN
Tsekin tasavalta	National Agency for European Educational Programmes (NAEP)	http://www.naep.cz/index.php?a=view-project-folder&project_folder_id=86&	CS / EN
Tanska	Styrelsen for Universiteter og Internationalisering	http://fivu.dk/uddannelse-og-institutioner/tilskud-til-udlandsophold-og-internationalt-samarbejde/tilskudsprogrammer/den-europaeiske-sprogpris	DA
Viro	Archimedes	http://www2.archimedes.ee/hkk/index.php?leht=294	EE
Suomi	Finnish National Board of Education	http://www.oph.fi/opetushallitus/kansainvalinen_toiminta/european_label	FI
Ranska	Agence Europe-Education-Formation France	http://www.europe-education-formation.fr/label-langues.php	FR
Saksa	DAAD Deutscher Akademischer Austausch Dienst	http://www.eu.daad.de/eu/europaeisches-sprachensiegel/13005.html	DE
	PAD Sekretariat der Ständigen Konferenz	http://www.kmk-pad.org/	DE

	der Kultusminister Pädagogischer Austauschdienst		
	BIBB Bildung für Europa Nationale Agentur beim Bundesinstitut für Berufsbildung	www.na-bibb.de	DE
Islanti	Rannis	www.rannis.is	IS / EN
Italia	Isfol	http://www.labeleuropeolingue.it	IT / EN
	Indire	http://www.programmallp.it/label/europeolingue/	IT
Irlanti	Léargas	http://www.leargas.ie/programme_main.php?prog_code=7019	EN
Liettua	Education Exchanges Support Foundation	http://www.smpf.lt/lt/programos/europos_kalbu_zenklas	LT
Portugali	Agencia Nacional ProAlv	www.proalv.pt ; http://pt-europa.proalv.pt/public/PortalRender.aspx?PageID=862ce7b4-c924-40fa-8ec7-5554e9a19318	PT
Romania	Agentia Nationala Pentru Programe Comunitare in Domeniul Educatiei si Formarii Profesionale	http://www.anpcdefp.ro/programme/label/index.html	RO
Espanja	Organismo Autonomo Programas Educativos Europas	http://www.oapee.es/oapee/inicio/iniciativas/sello-europeo.html	ES
Ruotsi	Skolverket	www.skolverket.se/label	SV / EN
Iso-Britannia	The National Centre for Languages	http://www.cilt.org.uk/home/valuing_languages/european_language_label1.aspx	EN

5. Laatuleima-kampanjat

5.1. Johdanto

Osallistujamaiden kansalliset viranomaistahot järjestävät laatuleima-kampanjoita jäsenmaissa.

Useimmissa jäsenmaissa laatuleima-kampanjoita järjestetään joka vuosi. Mukana on kuitenkin muutama maa, joissa kampanja järjestetään joka toinen vuosi; nämä maat ovat Belgia ja Islanti.

Jokaisen laatuleima-kampanjan yhteydessä käynnistetään julkinen hakuprosessi kansallisella tasolla kieltenopetuksen ja -oppimisen innovatiivisten projektien ja hankkeiden löytämiseksi.

Kampanjat tarjoavat tietoa laatuleiman tavoitteista, vuosittaisista kansallisista ja eurooppalaisista painopisteistä, valintakriteereistä ja hakuprosessista. Myös ohjausta hakemuksen jättämiseen on tarjolla.

Laatuleima-kampanjat järjestetään eri aikoina eri osallistujamaissa, joten hakemusten jättämisen aikarajat vaihtelevat maiden välillä. Esimerkiksi vuonna 2012 Iso-Britanniassa hakemusten takaraja oli 4. maaliskuuta, Irlannissa 30. maaliskuuta, Slovakiassa 18. huhtikuuta, Tsekin tasavallassa 5. toukokuuta, Ranskassa 15. toukokuuta, Italiassa 1. kesäkuuta, Ruotsissa 20. elokuuta jne.

Kansalliset viranomaistahot voivat päättää, hyväksytäänkö hakemuksia ainoastaan organisaatioilta vai myös yksityishenkilöiltä. Seuraavissa maissa on päätetty hyväksyä myös yksityishenkilöiden hakemukset: Itävalta, Bulgaria, Suomi, Irlanti, Liettua, Puola, Portugali, Romania, Slovakia ja Espanja.

5.2. Tiedotus

Euroopan komission Kielet-verkkosivustolla on kieltenopetuksen laatuleimalle omistettu sivu (http://ec.europa.eu/languages/european-language-label/index_fi.htm). Verkkosivu esittelee laatuleiman sekä sen myöntämisen eurooppalaiset kriteerit. Osoitteesta löytyy myös linkki listaukseen eri maiden kansallisista viranomaistahoista, jotka ovat vastuussa laatuleima-kampanjan toteutuksesta.

Eurooppalainen tietokanta laatuleiman saaneista projekteista vuodesta 1999 alkaen löytyy myös verkosta. Tietokantaa on äskettäin parannettu ja se on nyt saatavilla 23 kielellä. Tietokantaan voi syöttää eri hakuohjeita: palkitsemisvuosi, maa, koulutussektori, pedagoginen teema tai projektin kohdekieli. Hakutekijöitä voi myös yhdistää.

Vuonna 2012 Euroopan komissio julkaisi kirjasen *The European Language Label, Empowering People*. Parhaimmat laatuleiman saaneet projektit esitellään ja kuvaillaan siinä tarkasti.

Kansallisilla viranomaistahoilla on merkittävä tehtävä mainostaa laatuleimaa ja tiedottaa sen tarjoamista mahdollisuuksista. Tiedottamisessa käytetään pääosin seuraavia strategioita:

- Esitteiden ja mainoslehtisten julkaiseminen
Laatuleimasta kertovia esitteitä julkaisevat seuraavien maiden kansalliset viranomaistahot: Itävalta, Belgia, Bulgaria, Tsekin tasavalta, Viro, Suomi, Islanti, Irlanti, Italia, Portugali, Romania, Ruotsi ja Iso-Britannia.
Esitteissä kerrotaan laatuleiman hyödyistä ja esitellään joitakin aiemmin palkittuja projekteja. Tavoitteena on myös kannustaa hakemuksen lähettämiseen.
- Uutiskirjeiden julkaiseminen
Uutiskirjeitä julkaisevat viranomaistahot Bulgariassa, Tsekin tasavallassa, Suomessa, Islannissa, Irlannissa ja Italiassa. Uutiskirjeissä on tietoa laatuleimasta, sen hyödyistä ja kansallisesta hakuprosessista.
- Vuosiraporttien, niteiden ja yleiskatsausten julkaiseminen
Näitä julkaisevat viranomaistahot Itävallassa, Suomessa ja Italiassa. Julkaisuihin kuuluu hakemustilastoja ja niiden analyysiä, jakautuminen kohderyhmittäin sekä kokonaislista ja kuvaukset voittajaprojekteista.
- Mainokset ja lehdistötiedotteet
Mainoksia ja lehdistötiedotteita julkaistaan kansallisessa ja alueellisessa mediassa sekä opetusalan julkaisuissa. Viranomaistahot Virossa, Ranskassa, Islannissa, Irlannissa, Suomessa, Italiassa, Espanjassa, Ruotsissa ja Isossa-Britanniassa julkaisevat mainoksia ja lehdistötiedotteita. Internetiä hyödynnetään myös joissain tapauksissa. Esimerkiksi Liettuaan strategiaan kuuluu tiedottaa voittajaprojekteista hyvin suosittulla uutissivustolla, jossa käyttäjiä pyydetään äänestämään parasta projektia.
- Laatuleimalle omistetut verkkosivustot

Useimmat kansalliset tahot ovat koonneet laatuleima-sivuston (katso osiosta 3. yllä lista kansallisten viranomaistahojen laatuleima-hankkeen [www-osoitteista](#)).

Laatuleimasta kertovat sivut löytyvät joko kansallisen järjestäjän kotisivuilta tai erilliseltä verkkosivustolta. Näillä sivustoilla kerrotaan laatuleiman tavoitteista ja hyödyistä. Joillakin sivustoilla kerrotaan myös eurooppalaisesta, monikielisyttä koskevasta politiikasta ja saatavilla on kansallinen tietokanta laatuleimalla palkituista projekteista. Toiset tarjoavat valikoiman parhaista voittajaprojekteista tai laatuleima-julkaisuista. Osa verkkosivuista on saatavilla kahdella tai useammalla kielellä. Kansallisten järjestäjien laatuleimaa esittelevien sivustojen laatu, laajuus ja päivitystiheys vaihtelevat suuresti.

- Mainostus sosiaalisessa mediassa
Jotkut kansalliset järjestäjät, esimerkiksi Ruotsin ja Romanian viranomaistahot, kertovat eurooppalaisesta laatuleimasta sosiaalisessa mediassa. Facebook-ryhmä nimeltä European Language Label Community löytyy osoitteesta <http://www.facebook.com/#!/pages/European-Language-Label-Community/215139538561808>.
- Seminaarien, messujen, konferenssien ja työpajojen järjestäminen ja niihin osallistuminen
Tapahtumia järjestetään seuraavissa maissa: Itävalta, Belgia, Bulgaria, Tsekin tasavalta, Tanska, Viro, Suomi, Ranska, Islanti, Irlanti, Italia, Liettua, Romania, Espanja, Ruotsi ja Iso-Britannia. Tapahtumien tarkoitus on levittää tietoa projekteista ja hankkeista, joille on myönnetty laatuleima. Tilaisuuksissa projektikoordinaattoreilla on mahdollisuus esitellä hankkeitaan, tavata toisiaan ja jakaa kokemuksiaan.
Valmistavien seminaarien järjestäminen mahdollisesti laatuleimaa hakeville
Tilaisuuksia järjestävät viranomaistahot Belgiassa ja Espanjassa. Seminaarien puitteissa potentiaaliset hakijat saavat kaiken hakemuksen tekemiseen tarvittavan tiedon.

Mainostaminen laatuleiman saaneiden projektien ja hankkeiden kautta. Tätä strategiaa käyttävät esimerkiksi Bulgarian ja Tsekin tasavallan viranomaistahot.

5.3. Voittajaprojektien valitseminen

Kansallisilla viranomaistahoilla on käytössä eri menetelmiä laatuleima-hakemusten arvioimiseksi:

- Hakemusten kelpoisuuden tarkistaminen: onko hakemus saapunut ilmoitetun hakuajan puitteissa ja onko siinä käytetty oikeaa hakulomaketta.
- Valintalautakunnan nimittäminen. Lautakunnan jäsenet edustavat kieltenopettamisen, -oppimisen ja -tutkimuksen kansallisia asiantuntijoita. Jäsenmaiden valintalautakuntiin kuuluu usein koulutarkastajia, opetusalan ammattijärjestöjen edustajia, kieltenopettamisen asiantuntijoita, kielten oppikirjojen kustantajia, kunnallishallinnon edustajia, kansallisten viranomaisten edustajia, asiaankuuluvien ministeriöiden edustajia jne. Jokaisen jäsenmaan lautakuntaan kuuluu usein myös yksi tai useampi asiantuntija toisesta maasta, esimerkiksi kulttuuri-instituutin edustaja.
- Arviointipäivien järjestäminen ja hallinnointi.
- **Lautakunnan jäsenen vierailu esivalittujen projektien yhteydessä.** Vain osa viranomaistahoista järjestää vierailuja (esimerkiksi Ison-Britannian kansallinen viranomaistaho).
- Viimeisen arviointitapaamisen pöytäkirjan laatiminen ja voittajaprojektien listaus.

On mielenkiintoista huomata, että Iso-Britanniassa ja Ruotsissa suurin osa voittajaprojekteista ei ole saanut rahoitusta Euroopan unionilta. Italiassa tilanne on päinvastainen, sillä useimmat voittajat ovat osittain EU:n rahoittamia. Muissa maissa noin puolet projekteista on saanut Euroopan unionin rahoitusta.

5.4. Palkintoseremonia

Tapahtuman tarkoituksena on varmistaa valitun projektin vaikutus ja tunnettavuus koko maassa seuraavilla keinoilla:

- virallinen ja julkinen laatuleima-palkinto valituille projekteille
- palkittujen projektien julkinen esittely
- verkostoitumismahdollisuus voittajaprojektin tekijöille ja koordinaattoreille.

Palkintoseremonia järjestetään yleensä syyskuun ja joulukuun välillä koko Euroopassa, jotta osallistujamaat saataisiin järjestykseen ja jotta mailla olisi vertailukelpoista tietoa samaan aikaan. On kuitenkin huomioitava, että kuten yllä mainittiin, osassa osallistujamaita laatuleima-kampanja - ja siten myös palkintoseremonia - järjestetään joka vuosi ja joissakin maissa joka toinen vuosi.

Jotkut osallistujamaat yhdistävät palkintoseremonian jonkun kansallisesti kiinnostavan tapahtuman kanssa. Tapahtuma voi olla kieltenoppimista käsittelevä seminaari, konferenssi tai näyttely. Esimerkiksi Ranskassa palkintoseremonia järjestetään yleensä samanaikaisesti maan tärkeimmän kieleen liittyvän tapahtuman kanssa. Iso-Britanniassa seremonia pidetään Euroopan kielten päivänä (26. syyskuuta) tai niin lähellä päivämäärää kuin mahdollista.

Jotkut maat ovat järjestäneet yhteisiä palkintoseremonioita. Esimerkiksi vuonna 2009 Saksan viranomaistahon palkintoseremoniaan Bonnissa osallistui myös Belgian saksankielinen yhteisö yhdessä koulutusministerinsä ja voittajaprojektien edustajien kanssa. Yhteistyötä laajennettiin kaksi vuotta myöhemmin, kun Itävalta osallistui myös. Saksan, Itävallan sekä Belgian (saksankielisen yhteisön) projektit palkittiin Wienissä. Näin korostettiin palkintojen eurooppalaisuutta henkeä sekä lisättiin niiden näkyvyyttä ja sovellettavuutta.

Voittajaprojektien koordinaattorit kautta Euroopan saavat virallisen todistuksen ja oikeuden käyttää kielten opetuksen laatuleiman logoa, voittovuodella merkittynä, hankkeeseen liittyvissä tiedotusmateriaaleissa (kuten verkkosivuilla ja esitteissä).

Joissain maissa voittoon liittyy edellä mainitun todistuksen lisäksi kansallinen palkinto.

Kansalliset palkinnot ovat:

- Itävalta
750 euron rahapalkinto.
- Belgia
Vallonian alueen viranomaistaho tarjoaa pedagogisten ja opetuksellisten tietokonetuotteiden lahjakortteja.
Flanderin alue palkitsee voittajan lasipokaalilla ja rahapalkinnolla (kolme finalistia saavat 1000 €, 600 € ja 300 €).
- Bulgaria
Bulgariassa järjestäjä tarjoaa lisäpalkinnon kolmelle parhaiten kilpailussa pärjänneelle (1. sija: 400 €, 2. ja 3. sija: 150 € kummallekin).
- Tsekin tasavalta
Rahapalkinnot.
- Tanska
Matkastipendi. Stipendin on tarkoitus tukea ulkomaanmatkailua uuden tiedon ja inspiraation keräämiseksi kieltenopetukseen Tanskassa. Stipendillä voidaan rahoittaa konferenssimatkoja, opintomatkoja, tapaamisia ja koulutuksia.

- Viro
Rahapalkinnot. Palkintojen suuruus riippuu voittajien lukumäärästä, mutta on yleensä korkeintaan 1000 €
- Suomi
Rahapalkinnot. Laatuleiman voittaja saa 2000 €, kaksi kunniamainittua 750 €, vuoden kieltenopettaja 1000 € ja kieltenopiskelija 750 €.
- Ranska
Palkintopokaali.
- Saksa
500 € rahapalkinto jokaiselle palkitulle projektille.
- Italia
Messinkinen pöytä- ja seinäplakaatti kaiveruksella voittajaprojektille.
- Islanti
Symbolinen opetukseen liittyvä palkinto, esimerkiksi kirjoja tai tietokoneohjelmia.
- Irlanti
Kaiverrettu kristallipokaali ja budjetin salliessa mahdollisesti rahapalkinto.
- Liettua
Pokaali ja "Vuoden kielilähettiläs" -titteli.
- Portugali
Messinkinen pöytä- ja seinäplakaatti, johon on kaiverrettuna kilpailu ja palkittu projekti.
- Romania
Ei kansallista palkintoa.
- Espanja
Rahapalkinnot: 4000 € käteisenä 1. sijoittuneelle projektille, 2000 € 2. sijoittuneelle projektille ja 1500 € 3. sijoittuneelle projektille.
- Ruotsi
Enintään 3000 euron (25 000 SEK) arvoinen rahapalkinto. Vuonna 2012 kolme projektia sai kukin 2350 € (20 000 SEK).
- Iso-Britannia
2360 € (£2000) rahapalkinto, jonka vuonna 2012 sponsoroi Mary Glasgow Language Trust. Lisäksi yksittäisiä kielipalkintoja, jotka voivat olla kulttuuristen yhteistyökumppaneiden tai kustantajien sponsorioimia rahapalkintoja tai varoja. Esimerkiksi vuonna 2012 palkintoina oli 470 € (£400) rahapalkinto parhaasta saksan kielen projektista, 600 € (£500) arvosta varoja päävoittajalle Eurotalk-kustantamosta, 600 € varoja muilta kustantajilta jaettavaksi kaikkien voittajien kesken, italialaisia ja espanjalaisia varoja yksittäisille projekteille jne.

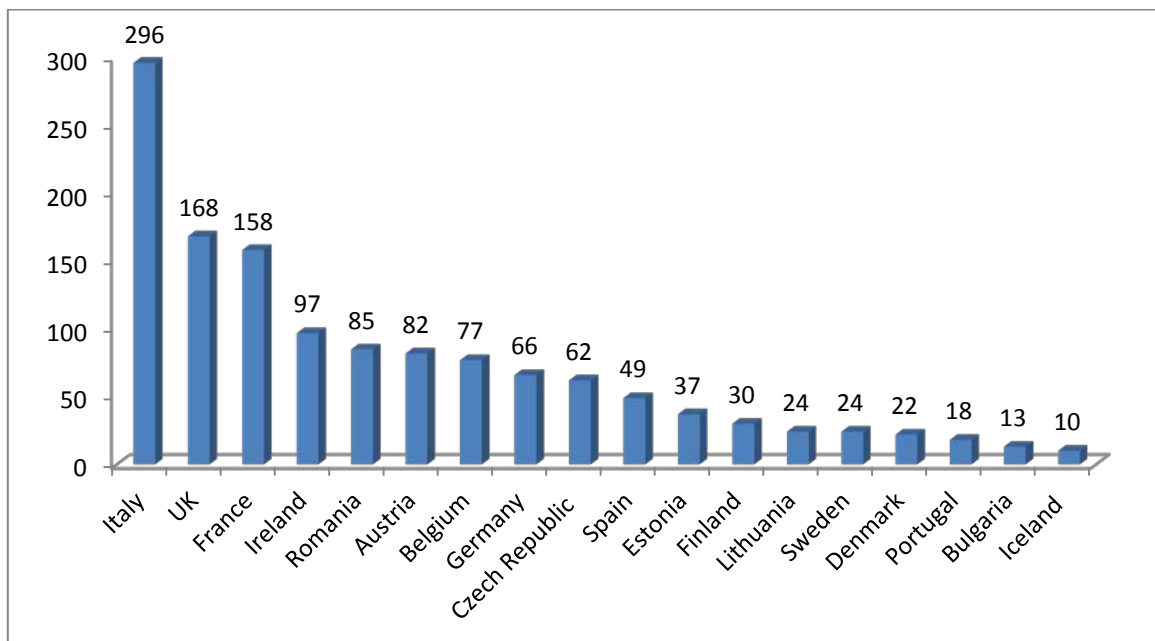
6. Yleiskatsaus laatuleima-palkinnoista

Kieltenopetuksen eurooppalaisen laatuleiman ensimmäisinä 13 vuotena (1999–2011) yhteensä 1768 projektia on palkittu laatuleimalla. Lukumäärä perustuu Euroopan virallisen tietokannan tietoihin.²

On kuitenkin huomioitava, että tämä vuoden 2012 joulukuun tietoihin pohjautuva luku ei ole lopullinen, sillä osa kansallisista viranomaisista syöttää ja päivittää edelleen tietoja vuonna 1999 ja sen jälkeen voittaneista projekteista, ja niinpä projektien kokonaismäärä voi vielä muuttua. Ajantasaisen tiedon voi helpoiten tarkistaa suoraan eurooppalaisesta tietokannasta: <http://ec.europa.eu/education/language/label/index.cfm>.

Kuitenkin myös virallisessa tietokannassa joidenkin maiden kohdalla tiedot voittajaprojekteista ovat puutteelliset. Joitakin laatuleiman saaneita projekteja eivät kansalliset viranomaiset ole lisänneet tietokantaan, tai ne on poistettu, koska projektin kuvaus ei ollut saatavilla englanniksi.

Vuoden 2012 joulukuun tietojen mukaan yhteensä 1318 projektia on palkittu laatuleimalla viimeisen kolmentoista vuoden aikana niissä 18 maassa, joita NELLIP-työryhmä tarkasteli tämän raportin puitteissa. Kuten alla olevasta kuvaajasta voi nähdä, eniten palkintoja on jaettu Italiassa, Iso-Britanniassa, Ranskassa, Itävallassa, Saksassa, Irlannissa ja Romaniassa.

Voittajaprojektit maittain vuosina 1999–2011³ 18 tässä raportissa tarkastellussa maassa (tilastotiedot joulukuulta 2012)

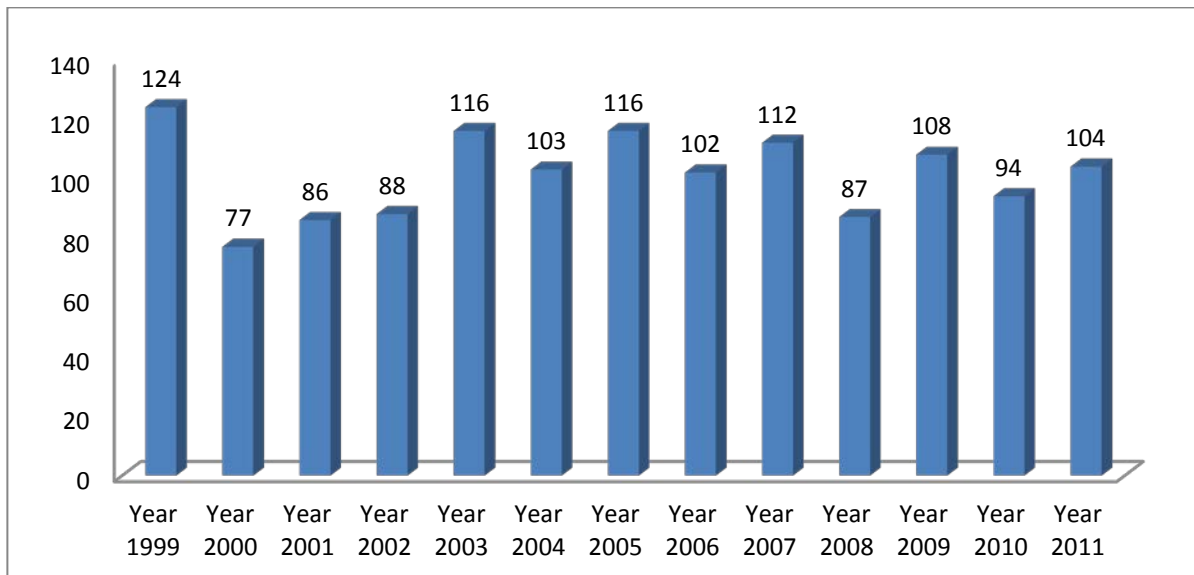
Samana vuonna jaettujen palkintojen lukumäärää katsottaessa alla oleva kuvaaja⁴ kertoo, että 18 tarkastellussa osallistujamaassa suurin määrä palkintoja jaettiin vuonna 1999.

² Lähde: Euroopan komissio, monikielisyys. Kielihankkeiden eurooppalaisen laatuleiman tietokanta. [Http://ec.europa.eu/education/language/label/index.cfm](http://ec.europa.eu/education/language/label/index.cfm). Tiedot hankittu joulukuussa 2012.

³ Ibid.

⁴ Id.

Viime vuosina palkittujen projektien kokonaismäärässä ei ole ollut suurta vaihtelua, vaan projektien määrä on vaihdellut välillä 87–108. Tämä voi johtua joidenkin osallistujamaiden, esimerkiksi Itävallan, päätöksestä rajoittaa palkittavien projektien määrää.

Palkitut projektit maittain vuosina 1999–2011 18 tässä raportissa tarkastellussa maassa (tilastotiedot joulukuulta 2012)

Alempana oleva kuvaaja⁵ kertoo voittajaprojektien koulutussektorit tämän raportin 18 maassa.

Suurin osa voittajaprojekteista liittyy perus- ja keskiasteen koulutukseen. Yhteensä 1016 eurooppalaista laatuleimaa on myönnetty projekteille, jotka liittyivät joko yläkoulun tai lukion (653 voittajaprojektia) tai alakoulun (363 voittajaprojektia) kieltenopetukseen.

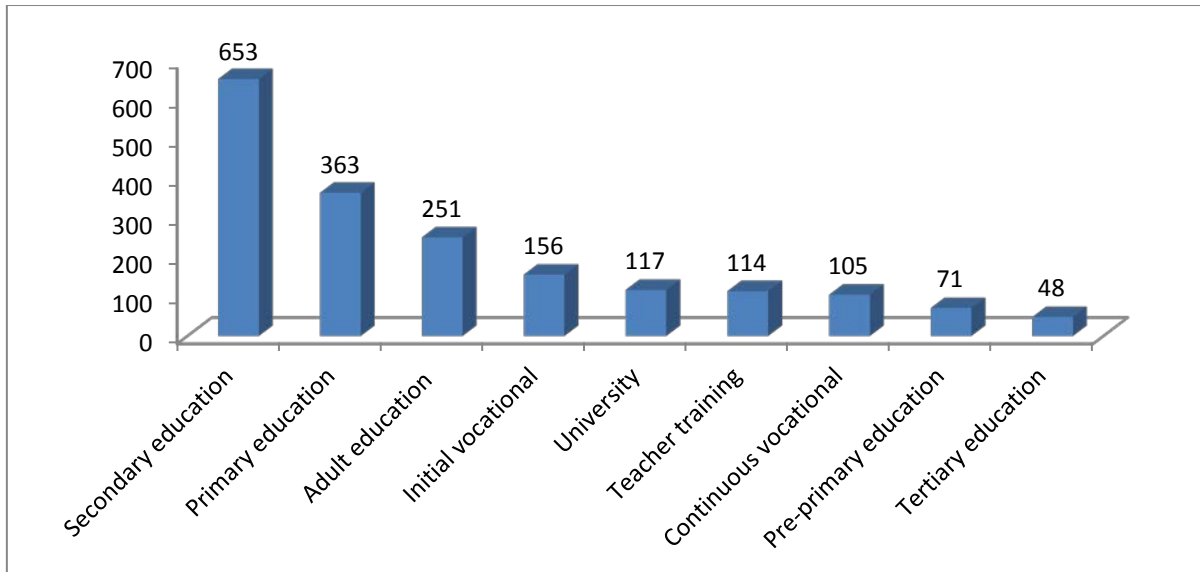
Toiseksi eniten laatuleimoja on myönnetty ammatillista koulutusta käsitteleville hankkeille. Yhteensä 301 projektia on palkittu laatuleimalla ammatillisen peruskoulutuksen (156 voittajaprojektia) ja lisäkoulutuksen (105 voittajaprojektia) sektoreilta.

Kolmanneksi eniten on palkittu aikuiskoulutusta käsitteleviä projekteja (251 projektia on saanut laatuleiman).

Neljänneksi eniten, yhteensä 117, palkintoja on myönnetty korkeakoulutusta käsitteleville projekteille. Ero perus- ja keskiasteen koulutuksen (1016) ja korkeakoulutuksen (117) voittajaprojektien välillä on kuitenkin huomattava. Korkeakoulutussektorin voittajaprojektien määrä on vain noin yksi kymmenesosa perus- ja keskiasteen koulutussektoreiden voittajien määrästä; oletettavasti tämä johtuu huomattavasti alhaisemmasta hakemuskäärästä.

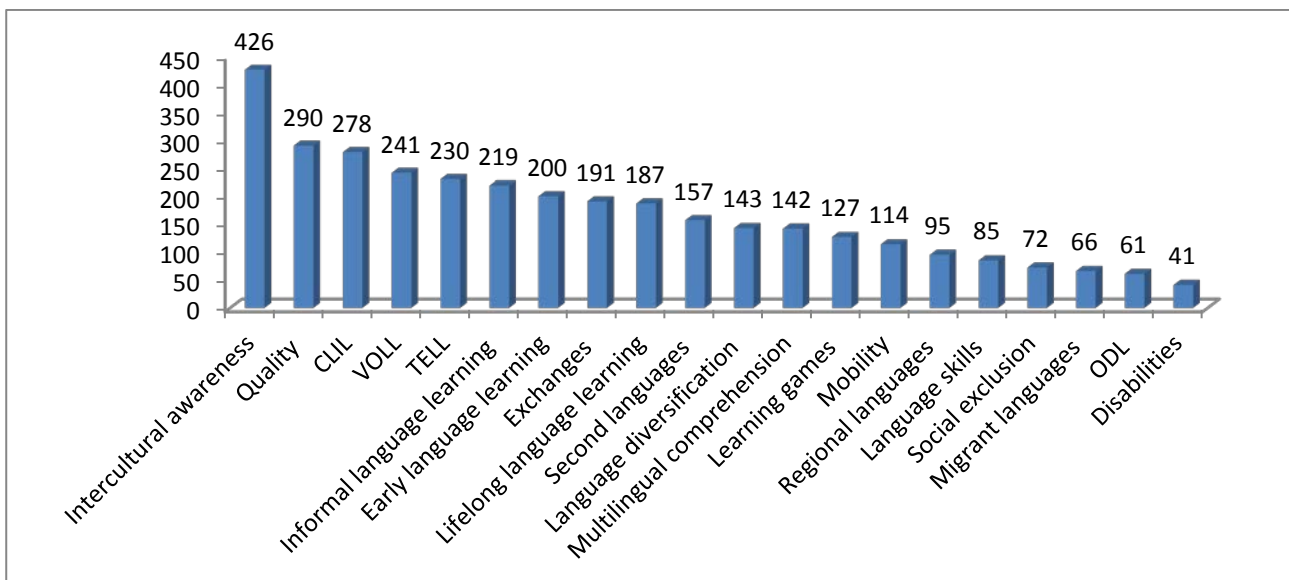
Vielä harvempi voittajaprojekti on käsitelty opettajankoulutusta (114 hanketta), ammatillista lisäkoulutusta (105 hanketta), esiopetusta (71 hanketta) ja kolmannen asteen koulutusta (48 hanketta). Nämä sektorit ovat aliedustettuina muihin yllä mainittuihin sektoreihin verrattuna.

⁵ *Ibid.*

Palkitut projektit koulutussektorin mukaan vuosina 1999–2011 18 tässä raportissa tarkastellussa maassa (tilastotiedot joulukuulta 2012)

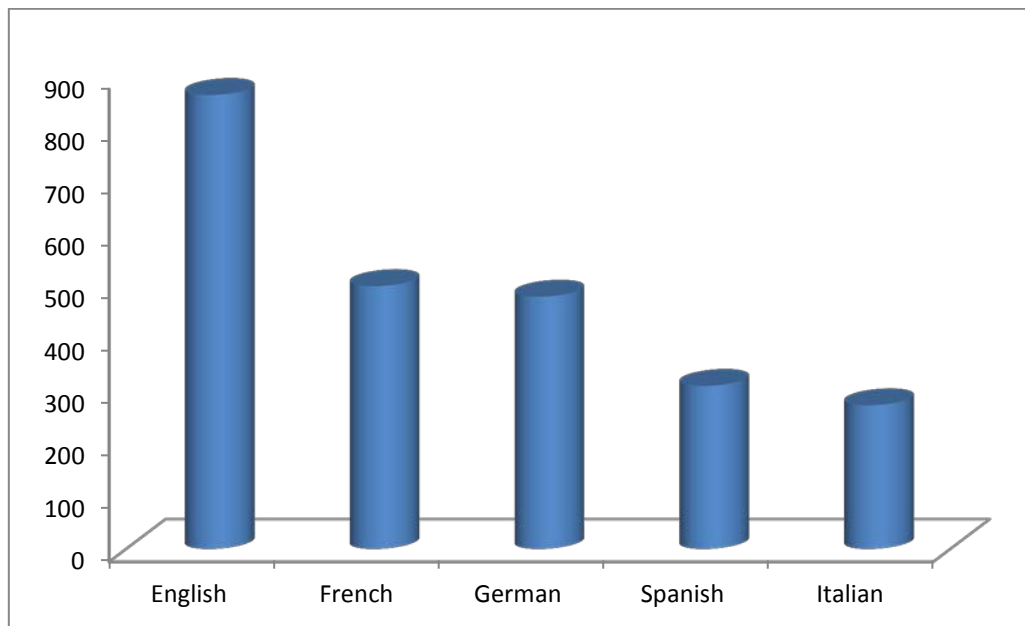
Alla oleva kuvaaja⁶ kertoo voittajaprojektien pääteemat. Suurin osa projekteista on käsitellyt kulttuurienvälisiä taitoja (426), laatuasioita (290), vieraskielistä opetusta (CLIL) (278), ammatillisesti suuntautunutta kielenoppimista (VOLL) (241), teknologia-avusteista kielenoppimista (230) sekä nonformaalia ja varhaista kielenoppimista (219 ja 200 voittajaprojektia).

Palkitut projektin teeman mukaan vuosina 1999–2011 18 tässä raportissa tarkastellussa maassa (tilastotiedot joulukuulta 2012)

⁶ Id.

Lopuksi alla olevassa kuvaajassa⁷ näkyy NELLIP-työryhmän analysoimien maiden voittajaprojektien kielet. Odotettavasti kielet ovat englantia, ranskaa, saksaa, espanjaa ja italiaa. Tarkempi analyysi paljastaa, että monet kansalliset projektit ovat käsitelleet "naapurikieltä" historiallisista, maantieteellisistä ja kielellisistä syistä (esimerkiksi Liettuassa on ollut viron kielen projekteja). Myös kansalliskielet toimivat tukikielinä vieraiden kielten opetuksessa tai ulkomaalaisten/maahanmuuttajien sosiaalisessa yhteenkuuluvuudessa. Osassa osallistujamaita, kuten Iso-Britanniassa, kansalliskieltä käsittelevien projektien hakemuksia ei kuitenkaan oteta vastaan.

Voittajaprojektien useimmiten käsittelemät kielet vuosina 1999–2011 18 tässä raportissa tarkastellussa maassa (tilastotiedot joulukuulta 2012)

Kuten alussa mainittiinkin, osion tilastotiedot perustuvat laatuleiman eurooppalaisen tietokannan tietoihin joulukuulta 2012, jolloin kansalliset viranomaistahot vielä päivittivät tietokantaa.

Ajantasaiset tiedot tulee tarkastaa suoraan tietokannasta: <http://ec.europa.eu/education/label/index.cfm>.

7. NELLIP-työryhmän suorittama arviointi

7.1. Tilastojen analyysi

Yllä kerrotun tilastotiedon pohjalta voidaan tehdä joitain yleisluontoisia havaintoja niistä 18 osallistujamaasta, joita NELLIP-työryhmä analysoi:

- Suurin määrä laatuleimoja on ollut seuraavissa maissa: Italia, Iso-Britannia, Ranska, Itävalta ja Saksa.
- Koulutussektoreita katsottaessa suurin osa laatuleimalla palkituista hankkeista on käsitellyt perus- ja keskiasteen koulutusta. Toiseksi eniten projekteja löytyy ammatillisen koulutuksen sektorilta.

⁷ Ibid.

- Aikuiskoulutus on näkynyt Pohjois-Euroopan maiden (esimerkiksi Ruotsin, Norjan ja Saksan) projekteissa, mikä onkin odotettavissa maiden hyvinvointijärjestelmät huomioon ottaen. Etelä-Euroopassa on myönnetty vähemmän laatuleimoja aikuiskoulutusprojekteille.

Toivottavaa olisi, että korkeakoulutuksen sekä opettajankoulutuksen sektoreiden osallistuminen lisääntyisi. Nämä kieltenoppimisen alalla avainasemassa olevat sektorit ovat nyt aliedustettuina.

Huomionarvoista on laatuleimalla palkittujen hankkeiden temaattinen yhdenmukaisuus. Sama yhdenmukaisuus näkyy myös nykyisissä eurooppalaisissa kielipoliittisissa painopisteissä analyysin mukaan, jonka NELLIP-työryhmä⁸ on laatinut Euroopan komission verkkosivuilla julkaistujen dokumenttien⁹ pohjalta.

Eurooppalainen kielipolitiikka tähtää kielellisen monimuotoisuuden suojelemiseen ja kannustaa kielitaidon hankkimiseen. Kielipolitiikkaan liittyviä keskeisiä asiakirjoja ovat:

- *Uusi monikielisyiden puitestrategia (2005)*
- *Monikielisyyttä koskeva verkkokysely (2007)*
- *EU:n monikielisyysstrategia (2008)*
- *Inventory of EU actions in the field of multilingualism (2008)*
- *Multilingualism: an asset for Europe and a shared commitment (2008)*
- *Eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategiset puitteet (2009)*
- *The Council's Conclusions on Language Competences to Enhance Mobility (2011).*

Keskeiset asiakirjat hahmottelevat nykyiset Euroopan komission kielipolitiikan painopisteet.

Alla on analyysi vuoden 2012 kielipolitiikan kanssa yhdenmukaisten voittajaprojektien määrästä.

- Kielipoliittinen painopiste: kieltenopetuksen laadun parantaminen
290 voittajaprojektia on käsitellyt laadun kehittämistä.
- Kielipoliittinen painopiste: kieltenoppiminen erityistarpeisiin
241 voittajaprojektia on käsitellyt ammatillisesti suuntautunutta kielenoppimista (VOLL).
- Kielipoliittinen painopiste: kieltenopetuksen ja -oppimisen uudet menetelmät
230 voittajaprojektia on käsitellyt teknologia-avusteista kielenoppimista.
- Kielipoliittinen painopiste: kielet liikkuvuuden tukena
191 voittajaprojektia on käsitellyt kielivaihtoja ja 114 projektia kieliä liikkuvuuden tukena.
- Kielipoliittinen painopiste: kieltenopettajien koulutus
157 voittajaprojektia on käsitellyt vieraan tai toisen kielen opettamista.
- Kielipoliittinen painopiste: monikielisyiden edistäminen
142 voittajaprojektia on käsitellyt monikielistä ymmärrystä.
- Kielipoliittinen painopiste: harvinaisten kielten opiskelun edistäminen

⁸ Lähde: NELLIP-portaali osoitteessa http://nellip.pixel-online.org/PP_index.php

⁹ Lähteet: Euroopan komissio, monikielisyys: http://ec.europa.eu/languages/library/key-documents_type_en.htm

95 voittajaprojektia on käsitellyt kulttuurista tietoisuutta alueellisista tai vähemmistökielistä.

Saatavilla olevan tiedon epäjohtonmukaisuuksista johtuen tällä hetkellä ei ole mahdollista arvioida, kuinka suuri osa laatuleimalla palkituista projekteista on yhdenmukaisia seuraavien painopisteiden kanssa:

- Epävirallisesti hankitun kielitaidon tunnustaminen (219 epävirallista kielitaitoa käsittelevää projektia)
 - Kielenoppimisen edistymisen seuraamiseen liittyvien menetelmien kehittäminen
 - Kieltenopetuksen toteutuksen arviointi
 - Eurooppalaisen viitekehysten (CEFR) hyödyntäminen ja käyttöönotto
 - Ammatillisen koulutuksen tutkintojen ja eurooppalaisen viitekehysten yhteyksien vahvistaminen.
- (Painopisteet: http://nellip.pixel-online.org/PP_index.php)

7.2. Hanke-esittelyt

Kansalliset NELLIP-verkoston työryhmät valitsivat olennaisia hankkeita kaikkien palkittujen joukosta soveltamalla laatuleiman myöntämisessä käytettäviä laatuksiteerejä sekä Euroopan komission kielipolitiikan painopisteitä.¹⁰

Kaikkien palkittujen hankkeiden joukosta kansalliset viranomaistahot yhteistyössä kansallisen NELLIP-työryhmän kanssa valitsivat 12 hanketta esiteltäväksi jokaisesta maasta. Yhteensä 201 hanke-esittelyä¹¹ on tunnistettu.

Valitut hankkeet edustavat kansallisten viranomaistahojen mukaan hyvää käytäntöä. Lisäksi valittujen hankkeiden tavoitteet ja tulokset ovat yhdenmukaisia joidenkin Euroopan komission nykyisten kielipoliittisten painopisteiden kanssa.

Kansalliset NELLIP-työryhmät ovat haastatelleet valittujen hankkeiden koordinaattoreita lisätiedon keräämiseksi käytetystä metodologiasta. 201 tehtyä haastattelua on saatavilla NELLIP-verkoston portaalissa Hanke-esittelyt -osiossa.¹²

Nykyisistä kielipoliittisista painopisteistä hanke-esittelyitä valittaessa useimmin viitattiin seuraaviin: kieltenopetuksen ja -oppimisen uudet menetelmät, kieltenoppiminen erityistarpeisiin, epävirallisesti hankitun kielitaidon tunnustus. Painotukset ovat yhdenmukaisia myös Euroopan komission kieltenopetuksen laatuleimalla määrittämien vuosittaisten painopisteiden kanssa, erityisesti kauden 2012–2013 painopisteiden.¹³

NELLIP-työryhmä tunnisti palkituista projekteista neljä eri sektoria kohderyhmänä:

- perus- ja keskiasteen koulutus
- korkeakoulutus
- aikuiskoulutus
- ammattikoulutus.

Alla oleva kuvaaja¹⁴ esittää 201 hanke-esittelyn jakautumisen eri koulutussektoreille. Suurin osa hanke-esittelyistä käsittelee perus- ja keskiasteen koulutusta (39 % kaikista hanke-esittelyistä). Seuraavina tulevat

¹⁰ Kts: http://nellip.pixel-online.org/PP_index.php

¹¹ Kts: http://nellip.pixel-online.org/CS_lista.php

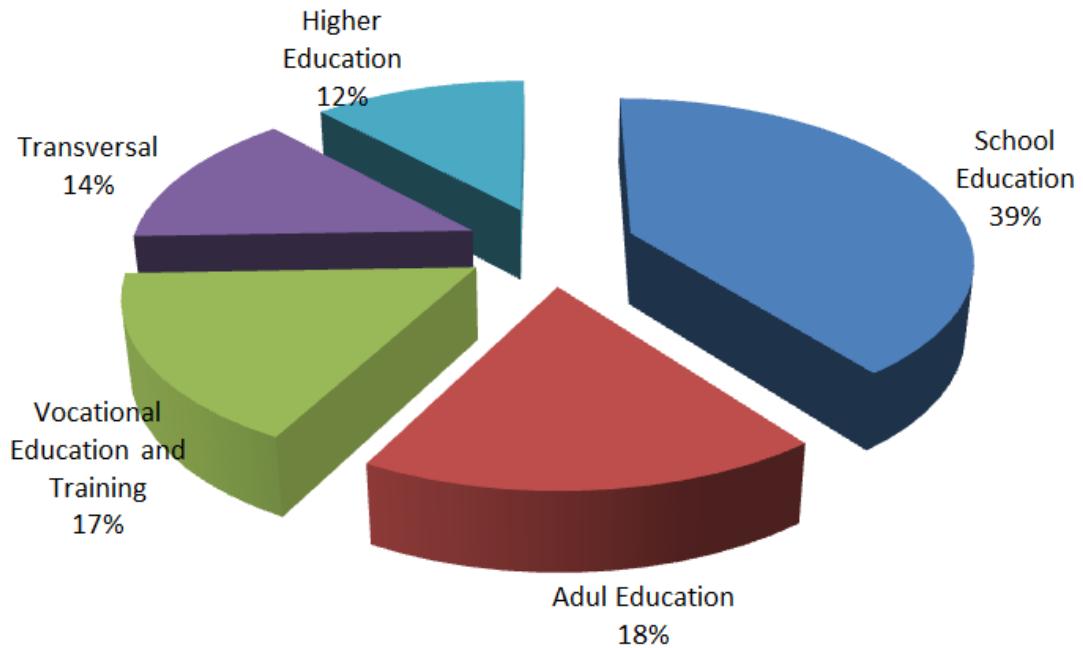
¹² Kts: http://nellip.pixel-online.org/CS_lista.php

¹³ Kts s.7.

¹⁴ Lähde: http://nellip.pixel-online.org/CS_lista.php

aikuiskoulutus (18 %) ja ammattikoulutus (17 % kaikista hanke-esittelyistä). Vain harva hanke-esittely käsittelee korkeakoulutusta tai useampaa sektoria samaan aikaan.

Jälleen kerran tieto osoittaa, että korkeakoulutuksen sektorin osallistumista tulee lisätä, jotta se olisi paremmin tietoinen kieltenopetuksen eurooppalaisen laatuleiman tarjoamista hyödyistä ja mahdollisuuksista.

NELLIP hanke-esittelyt koulutussektoreittain

8. NELLIP-työryhmän arvio kieltenopetuksen laatuleiman vaikutuksista ja hyödyntämisestä

8.1 Vaikutus

18 osallistujamaan hankkeiden,¹⁵ joita oli yhteensä 201, analysoiminen sekä hankkeiden koordinaattoreiden haastattelu lisäsivät ymmärrystä laatuleiman hakemisen syistä. Hanke-esittelyissä analysoitiin myös laatuleiman vaikutusta projekteille.

8.2 Odotukset

Useimpia koordinaattoreita motivoivat seuraavat seikat hakemaan laatuleimaa:

- virallinen ja eurooppalainen tunnustus projektin laadusta
- parempi näkyvyys projektille ja organisaatiolle
- projektin kehittämisessä mukana olleen henkilöstön motivointi
- projektin kestävyyslisääminen
- hyvien käytäntöjen jakaminen
- kansainvälisen yhteistyön ja kumppanuuden luominen.

8.3 Toteutuneet odotukset

Eurooppalaisesta laatuleimasta koitui paljon hyötyä ja se täytti seuraavat koordinaattoreiden odotukset:

- Laatuleima merkitsi virallista eurooppalaista tunnustusta projektin laadusta. Laatuleimaa käytetään laadun merkinä ja osoituksena hankkeen arvosta.
- Laatuleima edisti projektin ja vastuorganisaation näkyvyyttä. Itävallassa, Ruotsissa ja Isossa-Britanniassa media osoitti kiinnostusta voittajaprojekteihin. Osa Itävallan ja Romanian voittajaprojektien koordinaattoreista tarjoaa nyt ohjausta ja tukea tulevien projektien organisoijille. Joitakin romanialaisia kouluja laatuleiman näkyminen kotisivuilla auttoi lisäämään oppilashakemuksia, kun perheet kiinnostuivat eurooppalaisesta yhteistyöstä. Heille logo oli merkki eurooppalaisesta panostuksesta kouluun.
- Laatuleima lisäsi koordinaattoreiden sekä projektissa mukana olleen henkilöstön motivaatiota tuomalla eurooppalaista tunnustusta heidän työpanoksestaan ja omistautumisestaan.

8.4 Osittain toteutuneet odotukset

Eurooppalainen laatuleima täytti koordinaattoreiden odotukset vain osittain seuraavissa asioissa:

- Laatuleima osittain lisäsi projektien kestävyttä lähinnä, koska palkitulla projektilla saattoi olla paremmat jatkamahdollisuudet saada julkista rahoitusta. Osa palkituista projekteista saikin eurooppalaista tai kansallista lisärahoitusta. Esimerkiksi Italiassa jotkut voittajaprojekteista saivat rahoitusta osana elinikäisen oppimisen ohjelmaa (Leonardo da Vinci - innovaatioiden siirtäminen). Kuitenkin suurin osa voittajaprojekteista kamppaili selvittääkseen rahoituskauden loputtua, eikä laatuleima auttanut tunnistamaan uusia rahoituskeinoja toiminnan jatkamiseksi (jo mainittua julkista

¹⁵ Kts. http://nellip.pixel-online.org/CS_lista.php

rahoitusta lukuun ottamatta). Alan teollisuus (kuten kustantajat) ei osoittanut kiinnostusta hanke-esittelyissä analysoituihin (parhaina pidettyihin) projekteihin.

- Laatuleima osittain edisti hyvien käytäntöjen jakamista, lähinnä kansallisten viranomaisten tai Euroopan komission järjestämien virallisten kansallisten ja kansainvälisten tapahtumien yhteydessä (esimerkiksi kielenoppimisen hyviä käytäntöjä edistävillä messuilla). Näiden virallisten tapahtumien ulkopuolella palkittujen hankkeiden koordinaattorit kokivat mahdollisuudet hyvien käytäntöjen jakamiseen vähäisiksi.

8.5 Toteutumattomat odotukset

Laatuleima ei täyttänyt koordinaattoreiden odotuksista seuraavia:

- Laatuleima ei auttanut kansainvälisten kumppanuuksien luomisessa. Mahdollisuudet kansainvälisten verkostojen luomiseen ovat edelleen heikot hankkeiden koordinaattoreille. Tämä tulisi ehdottomasti ottaa huomioon varsinkin, kun kyseessä on eurooppalainen laatuleima. Kuitenkin Ruotsi ja Liettua ovat poikkeustapauksia, sillä maiden hanke-esittelyiden koordinaattoreiden mukaan kansainvälinen hankeyhteistyö lisääntyi hieman laatuleiman saamisen jälkeen. Koordinaattoreiden mukaan heitä pyydettiin osallistumaan eurooppalaisiin projekteihin.

9. Suositukset

201 laatuleimalla palkitun ja tässä raportissa käsiteltävän hankkeen koordinaattorilta pyydettiin ohjeita laatuleiman tuleville hakijoille. Tarkoituksena oli edistää vertaismenetelmää, jossa laatuleimaa menestyksekkäästi hakeneet antavat ehdotuksia tuleville hakijoille laadukkaan projektin työstämiseen.

Laatuleimalla palkittujen projektien koordinaattoreita pyydettiin antamaan palautetta myös järjestäjille (kansallisille viranomaistahoille sekä Euroopan komissiolle).

9.1 Laatuleiman vahvuudet

Tässä raportissa ilmenevät kieltenopetuksen laatuleiman vahvuudet sisältävät seuraavat:

- Laatuleima merkitsee virallista ja eurooppalaista tunnustusta projektin laadusta. Sitä pidetään merkinä arvioinnista ja hankkeen laadun tunnustuksesta.
- Se lisää projektin ja vastuuorganisaation näkyvyyttä. Laatuleiman saamisen jälkeen koulu voi esimerkiksi saada enemmän oppilashakemuksia.
- Se lisää projektin koordinaattorin ja henkilöstön motivaatiota.
- Se lisää projektien kestävyyttä, lähinnä vaikuttamalla projektin kehitykseen innovaatioprojektiksi, joka on elinikäisen oppimisen ohjelman rahoittama (Leonardo da Vinci – TOI). Suurin osa voittajaprojekteista joutuu kuitenkin kamppailemaan rahoituskauden loputtua. Poikkeuksiakin löytyy – esimerkiksi muutama italialainen projekti jatkuu ja kehittyy yhä useissa Euroopan maissa.
- Se edistää voittajaprojekteissa kehitettyjen hyvien käytäntöjen jakamista kansallisissa ja kansainvälisissä tapahtumissa (esimerkiksi kielten oppimisen messuilla), jotka ovat joko kansallisten viranomaisten tai Euroopan komission järjestämiä. Näiden tapahtumien ulkopuolella mahdollisuudet hyvien käytäntöjen jakamiseen olivat koordinaattoreiden mielestä rajoittuneet.

9.2 Laatuleiman heikkoudet

Tässä raportissa ilmeneviin kieltenopetuksen laatuleiman heikkouksiin kuuluu:

- Laatuleima ei ole tarpeeksi tunnettu kielenoppimisen asiantuntijoiden ja **opetuksen järjestäjien** keskuudessa.
- Edes alan asiantuntijat eivät usein tunnista laatuleiman logoa. Tämä saattaa myös johtua siitä, että erilaisia logoja käytetään eri maissa ja eri asiayhteyksissä.
- Laatuleiman saamisesta koituvat hyödyt eivät ole tarpeeksi selviä.
- Se tarjoaa hyvin rajoitetut mahdollisuudet kansainvälisten suhteiden luomiseen. Tämä tulisi ottaa huomioon koska kyseessä on eurooppalainen palkinto.

9.3. Ehdotukset laatuleiman jatkokehityksestä

Seuraavat suositukset laatuleiman kehittämiseksi keskittyvät seuraaviin kohtiin:

- Laatuleiman paremman näkyvyyden varmistaminen ennen kaikkea kielenoppimisen asiantuntijoiden ja **opetuksen järjestäjien** keskuudessa. Tämä voidaan saavuttaa esimerkiksi seuraavien hankkeiden avulla:
 - Kohdistettu tiedotusstrategia, joka perustuu esimerkiksi laatuleiman esittelyyn kansainvälisissä kielenoppimisen tapahtumissa.
 - Laatuleimaa käsittelevien artikkeleiden julkaisu alan julkaisuissa, sekä verkossa että painettuna.
 - Laatuleiman parempi näkyvyys Euroopan komission verkkosivuilla.
 - Laatuleiman verkkosivuille vievä linkki kansallisten viranomaisten kotisivuilla.
 - Laatuleiman verkkosivuille vievä linkki laatuleimalla palkittujen organisaatioiden kotisivuilla.
 - Vain yhden logon käyttäminen kansainvälisellä tasolla.
 - Kielten **opetuksen järjestäjien** kehittämien/heille tarkoitettujen sosiaalisten verkostojen hyödyntäminen.
 - Kielten opetuksen laatuleiman kirjaston kokoaminen eurooppalaisella tasolla. Kirjasto sisältäisi asiaankuuluvat tuotteet, joiden kehittäjäorganisaatiot tai muut organisaatiot tai kohderyhmät yhä käyttävät niitä. Työhön kuuluisi myös ”asiaankuuluvan” määrittelemisen, ja työ vaatisi ainakin voittajahankkeiden verkkosivujen toimivuuden tarkistamisen. Tämä voisi olla nykyisen hanketietokannan ([Http://ec.europa.eu/education/language/label/index.cfm](http://ec.europa.eu/education/language/label/index.cfm)) kehitetympi sovellus.
- Niiden strategioiden tunnistaminen, jotka tekisivät laatuleimasta kiinnostavamman kielenoppimisen asiantuntijoille, opettajajärjestöille ja kielten laitoksille.
- Tietoisuuden lisääminen laatuleiman merkityksestä ja vaikutuksesta. Jotta tämä onnistuisi, laatuleiman tietoihin tulisi sisältyä:
 - Selkeä kuvaus laatuleiman laatuksiteereistä
 - Palkinnon saamisen hyödyt. NELLIP-verkoston 201 hanke-esittelyä voitaisiin käyttää esimerkkinä parhaista käytännöistä laatuleimasta hyötymisen osalta.
- Mahdollisuuksien tarjoaminen voittajaprojektien koordinaattoreille kansainväliseen verkostoitumiseen, vaihtoihin ja kokemusten jakamiseen. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi järjestämällä vuosittain kansainvälisiä tapahtumia, joissa kannustetaan projektisuunnittelun ja -organisoinnin parhaiden käytäntöjen jakamiseen sekä myös projektikoordinaattoreiden kansainväliseen verkostoitumiseen. NELLIP-verkosto edesauttaa myös osaltaan tämän tavoitteen toteutumista, sillä se on luomassa kansainvälistä voittajaprojektien koordinaattoreiden verkostoa.

- Tiedon lisääminen alan teollisuuden parissa (esim. erikoisalan kustantajat) palkinnon merkitsemästä laadusta, ja siten toimijoiden rohkaiseminen rahoittamaan laatuleimalla palkittujen projektien jatkokehitystä.

9.4 Tasokkaiden, laatuleima-kilpailussa menestyvien projektien kehittäminen

Voittajaprojektien koordinaattoreiden mukaan korkeatasoisen, laatuleimaa hakevan kieliprojektin suunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida seuraavat asiat:

- Aloita kohderyhmän osallistumisella. Projekti voi onnistua vain, jos se käsittelee oikeita tarpeita. Lopullisten hyötyjien tulisi olla mukana projektin tavoitteiden ja toimien määrittelemisessä, jotta aiottu lopputulos vastaisi heidän odotuksiaan.
- Ota huomioon jo olemassa oleva eli älä keksi pyörää uudelleen. Rakenna sen sijaan kielenopetuksen ja -oppimisen laatuotteiden ja menetelmien pohjalta ja niitä kehittämällä (viittaamalla esimerkiksi laatuleimalla palkittuihin projekteihin).
- Keskity kehitystyön innovatiivisiin puoliin ja siihen, miten projekti vaikuttaa oppilaisiin ja opettajiin.
- Huomioi osa laatuleiman myöntämisen kriteereistä, esimerkiksi innovatiivisuus ja sovellettavuus, kehittäessäsi kieliprojektia.
- Valmistelemällä selkeä kuvaus tuotteesta tai menetelmästä loppukäyttäjien hyödyksi. Kerro selkeästi kenelle tuote/metelmä on tarkoitettu, mitkä ovat sen tavoitteet, miten käyttäjät hyötyvät jne.
- Suorita pilottikoelmu ja arviointi tuotteista ja toteutusta korjaustoimet huomioiden pilotissa mukana olleiden palaute.
- Sisällytä projektiin julkiset toimijat ja organisaatiot, jotka voivat edistää sen kestävyttä.

10 Loppupäätelmät

NELLIP-työryhmä valitsi yhteistyössä kansallisten viranomaisten kanssa laatuleiman laatuksiteerejä ja nykyisiä Euroopan kielipoliittisia painopisteitä¹⁶ yhdistämällä laatuleimalla palkittujen kielihankkeiden joukosta hyvää käytäntöä osoittavia projekteja.

Valittujen hankkeiden analyysi osoittaa, että useimmat projektikoordinaattorit päättivät hakea kielen opetuksen laatuleimaa saadakseen lisänäkyvyyttä projektille ja virallisen eurooppalaisen tunnustuksen. Muut syyt liittyvät halukkuuteen edistää projektin kestävyttä ja jakaa kehitettyjä hyviä käytäntöjä.

Kieltenopetuksen eurooppalaisen laatuleiman vahvuuksia ovat:

- Laatuleima vahvistaa projektikoordinaattoreiden motivaatiota.
- Sitä pidetään hankkeen laadun osoituksena.
- Se lisää voittajaprojektien näkyvyyttä.
- Se toisinaan edistää voittajaprojektien kestävyttä.

Laatuleiman selvimmät heikkoudet liittyvät seuraaviin tekijöihin:

- Laatuleima ei ole riittävän tunnettu edes alan asiantuntijoiden ja **opetuksen järjestäjien** keskuudessa.
- Potentiaaliset hakijat eivät ole selvillä laatuleiman saamisen hyödyistä.

¹⁶ Lähde: Euroopan komissio, monikielisyys, osoitteessa http://ec.europa.eu/languages/languages-of-europe/index_en.htm

- Toistaiseksi laatuleima on tarjonnut mahdollisuuksia kansainvälisten kumppanien löytämiseen vain rajoitetusti.

Kieltenopetuksen laatuleiman jatkokehitys voi siis perustua seuraaviin hankkeisiin:

- laatuleiman näkyvyyden lisääminen, ennen kaikkea kielen opetuksen ja oppimisen asiantuntijoiden ja **opetuksen järjestäjien** keskuudessa
- tietoisuuden lisääminen laatuleiman merkityksestä ja potentiaalisesta vaikutuksesta
- paremmat mahdollisuudet kansainväliseen verkostoitumiseen, vaihtoihin ja jakamiseen voittajaprojektien koordinaattoreiden kesken
- vain yhden tunnistettavan logon käyttö kielenopetuksen laatuleimasta.

11 Kiitokset

Kirjoittajat kiittävät Euroopan komission laatuleima-koordinaattoria Manola Peschieria yhteistyöstä, arvioinnista ja avustuksesta raportin työstämisessä sekä NELLIP-verkoston kansainvälisten tutkimustoimien toteutuksesta. Manola Pescieri työskentelee Euroopan komission koulutuksen ja kulttuurin pääosaston yksikössä A3.002 – Monikielisyyspolitiikka.